

THL:n kansallinen hanketuki sosiaalihuollon kehittämisohjelmalle

Osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaa toteutetaan sosiaalihuollon kehittämisohjelman mukaisia kehittämistoimenpiteitä. THL tarjoaa sosiaalihuollon kehittämiselle asiantuntijatukea hankkeiden alueellisten tarpeiden mukaan. Lisäksi THL toteuttaa ohjelmakauden aikana hanketuen kokonaisuuksia, jotka liittyvät sosiaalihuollon kehittämisohjelman kolmeen tavoitteeseen: 1) monialaisen ja vaikuttavan sosiaalihuollon kehittämiseen, 2) sosiaalihuollon menetelmälliseen kehittämiseen ja 3) rakenteellisen sosiaalityön kehittämiseen.

1. Monialainen ja vaikuttava sosiaalihuolto

Työikäisten asiakassuunnitelman pilotti (2020-2022)

THL tarjoaa hanketukea pilottialueille, jotka testaavat uutta työikäisten sosiaalihuollon asiakassuunnitelmaa ja sen hyödyntämistä vaikuttavuuden arvioinnissa. Pilotoinnin tavoitteena on edistää kansallisesti yhtenäisen vaikuttavuuden arvioinnin mittarin käyttöönottoa (AVAIN-tietosisältö) sekä tukea monialaista ja suunnitelmallista sosiaalityötä ja asiakkaan kuntoutumista.

Pilotti on käynnistynyt syksyllä 2020 ja päättyy kesäkuussa 2022. Pilotointiin osallistuu kahdeksan hankealuetta ja osallistuminen edellyttää testi-tilassa olevien työikäisten palvelutarpeen arvion ja asiakassuunnitelman käyttöönottoa asiakastietojärjestelmässä. Pilotoinnin päätyttyä THL tukee pilottialueita jakamaan käyttöönotosta kertynyttä tietoa muille hankealueille, kun uudet työikäisten sosiaalihuollon asiakirjat otetaan käyttöön valtakunnallisesti osana sosiaalihuollon asiakirjarakenteiden uudistamista.

Sote-uudistus ja sosiaalityö: Miten monialaisuutta edistetään käytännössä? -työpajasarja (2021-2022)

THL tarjoaa hankealueille työpajasarjan, joka tukee hankealueita jäsentämään ja kehittämään sosiaalityötä ja -ohjausta osana monialaista yhteistyötä sekä asiakas- ja palveluohjausta. Työpajoissa hyödynnetään vertaiskehittämistä ja käydään läpi hankealueiden asiakas- ja palveluohjauksen toteutumista sosiaalihuollon asiakkaiden kohdalla ja sitä, miten monialaisissa yhteyksissä selkiytetään omatyöntekijän roolia. Työpajasarjan työskentely jäsentyy eri teemojen ympärille kolmessa kansallisessa tilaisuudessa ja alueiden sisäisissä työpajoissa. Työpajasarja toteutuu aikavälillä 13.9.2021–28.2.2022.

2. Sosiaalihuollon menetelmällinen kehittäminen

Osallistavien sosiaalityön menetelmien pilotti (2021)

THL tukee pilottialueita ottamaan käyttöön asiakkaita osallistavia ja toimintakykyä tukevia sosiaalityön toimintamalleja ja menetelmiä. Tavoitteena on sosiaalihuollon menetelmällinen kehittyminen, mikä tapahtuu ottamalla nykyistä laajemmin käyttöön kansallisesti yhtenäisiä ja vaikuttavia menetelmiä, joita on kehitetty esimerkiksi *Osallistavan sosiaaliturvan kuntakokeilussa* (2018–2019). Kehittämiskohteina ovat menetelmät ja matalan kynnyksen toimintamallit parantavat sosiaalityön ja -ohjauksen saatavuutta sekä

tukevat kuntouttavaa työtettä. Pilottialueilla otetaan käyttöön esimerkiksi asumissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen menetelmiä sekä matalan kynnyksen palveluiden, yhteisösosiaalityön ja etsivän sosiaalityön toimintamalleja. Kehittäminen pilottialueiden kanssa on käynnistynyt joulukuussa 2020 ja jatkuu vuoden 2021 loppuun. Mukaan on ilmoittautunut kymmenen hankealuetta.

Sosiaalihuollon vaikuttavien menetelmien jatkokehittäminen (2022-2023)

THL:n hanketuen tavoitteena on tuottaa osallistavan sosiaalityön menetelmien pilotin pohjalta 2–3 mallinnusta työikäisten parissa käytettävistä vaikuttavista menetelmistä, levittää niitä kansallisesti sekä vahvistaa jatkuvaa vaikuttavuuden arviointia osana sosiaalihuollon asiakastyötä.

Osana menetelmällisen kehittämisen hanketuen kokonaisuutta osallistavan sosiaalityön menetelmien pilotin pohjalta valitaan 2–3 menetelmää, jotka hankealueet ottavat käyttöön ja joiden vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan asiakasasiakirjoihin integroidun AVAIN-mittarin avulla. Menetelmiä käytetään osana monialaisia palvelukokonaisuuksia ja -ketjuja ja erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden kanssa. THL:n tarjoama hanketuki muodostuu työpajoista, joissa tuetaan asiakasasiakirjojen käyttöä ja kirjaamista sekä menetelmien ottamista käyttöön. Hankealueita tuetaan laatimaan suunnitelma hyvinvointialueilla tapahtuvasta vaikuttavuustiedon tuottamisesta, arviointitiedon analysoinnista ja tiedolla johtamisesta (työpajat keväällä 2022, syksyllä 2022 ja keväällä 2023). Menetelmät kuvataan Innokylään ja niiden vaikuttavuutta arvioidaan asiakassuunnitelmiin sisältyvän AVAIN-tietosisällön avulla.

3. Rakenteellinen sosiaalityö

Rakenteellisen sosiaalityön selvitykset (2021)

THL toteuttaa useita selvityksiä, joiden yhteisenä tavoitteena on jäsentää rakenteellisen sosiaalityön tekemisen tapoja sekä luoda edellytyksiä vahvistaa tietoon perustuvaa sosiaalihuollon johtamista ja kehittämistä. Kirjallisuuteen pohjautuen laaditaan selvitys rakenteellisen sosiaalityön teoreettisesta ja metodologisesta perustasta. Kuntien ja osaamiskeskusten verkkosivuihin kohdistetulla haulla kartoitetaan ne pääasialliset menetelmät, joilla rakenteellista sosiaalityötä tällä hetkellä tehdään. Sosiaalipalvelujen järjestämisestä vastaaville tahoille suunnatussa kuntakyselyssä selvitetään rakenteellisen sosiaalityön toteutusta ja hyödyntämistä kuntien tiedontuotannossa. Lisäksi erillisessä kartoituksessa selvitetään, millaisia tietojärjestelmiä, sovelluksia ja tiedonkeruumenetelmiä voidaan hyödyntää tulevilla hyvinvointialueilla rakenteellisen sosiaalityön tekemisessä ja tiedolla johtamisessa.

Rakenteellisen sosiaalityön kehittämistyöpajat (2021-2023)

Selvitystyön pohjalta THL käynnistää syksyllä 2021 hankealueiden kanssa työpajatyöskentelyn, jonka tavoitteena on muodostaa kansallisesti yhteinen käsitys rakenteellisesta sosiaalityöstä ja yhdessä tuotettavista tietosisällöistä. Lisäksi työpajoissa viimeistellään ehdotusta rakenteellisen sosiaalityön näkökulman lisäämisestä järjestämisen tietomalliin, KUVA-mittareihin, hyvinvointikertomukseen ja THL:n asiantuntija-arvioihin. THL:n järjestämä työpajoista ja seminaareista muodostuva hanketuen kokonaisuus jatkuu syksylle 2023 saakka. Hanketuen kokonaisuuden tavoitteena on, että rakenteellisen sosiaalityön tiedontuotanto on vahvistunut alueellisesti ja kansallisesti.